

*Edyta Pluta-Saladra**

Inwentarz zakrystii kościoła dominikanów bocheńskich z 1609 roku

Inventory of the sacristy at the Dominican Church in Bochnia
from 1609

Abstrakt: Przedmiotem niniejszej edycji jest inwentarz zakrystii kościoła dominikanów w Bochni. Klasztor ten znajdował się w ważnym ośrodku górniczym, zaliczanym do miast średniej wielkości. Inwentarz ukazuje zatem wyposażenie kościoła klasztorного w mieście typowym dla krajobrazu Rzeczypospolitej doby przedrozbiorowej. Wykaz został spisany w 1609 r. i jest przechowywany w Archiwum Prowincji Dominikanów w Krakowie.

Słowa kluczowe: nowożytność, dominikanie, inwentarz zakrystii, kościół klasztorный, Bochnia

Abstract: The subject of this edition is the inventory of the sacristy of the Dominican church in Bochnia. This monastery was located in an important mining center, considered a medium-sized town. The inventory therefore shows the equipment of the monastery church in a city typical of the urban landscape of their pre-partition Poland. The list was written down in 1609 and is kept in the Archives of the Dominican Province in Kraków.

Key words: early modern period, Dominicans, sacristy inventory, monastery church, Bochnia

* dr Edyta Pluta-Saladra, Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej
edyta.pluta-saladra@uken.krakow.pl; <https://orcid.org/0000-0002-4074-5221>

Ważnym źródłem do badań nad historią klasztorów są inwentarze, które umożliwiają poznanie kultury materialnej klasztorów i poszerzają wiedzę na temat kręgu osób związanych z daną wspólnotą¹. Źródła te bowiem rejestrowały wyposażenie świątyni, biblioteki², kuchni, refektarzy, obiektów gospodarczych, a także rzeczy poszczególnych zakonników³. Powstawały przede wszystkim podczas zmian na urzędach klasztornych, wówczas każdorazowo nowo wybrany zakrystian sporządzał spis rzeczy przechodzący pod jego opiekę. Sposób zapisu zależał od kompetencji i wiedzy nowego urzędnika, ale także od woli współpracy zdającego zbiór⁴. Dodatkowymi okolicznościami towarzyszącymi tworzeniu tego typu rejestrów były odbywane wizytacje⁵.

Najstarszymi wydanymi inwentarzami zakrystii kościoła klasztorowego są rejestry kościoła dominikanów opolskich z 1609 r.⁶, łęczyckich z 1612 r.⁷ oraz krakowskich z 1653 r.⁸ Pozostałe opublikowane spisy tego typu pochodzą z końca XVII⁹ oraz XVIII i XIX w.¹⁰ Z podobnego okresu opublikowanych zostało także kilka inwentarzy bernardynów, m.in. z Torunia, Lwowa czy Sokala (XVIII i XIX w.)¹¹. W tym kontekście inwentarz zakrystii kościoła bocheńskich dominikanów z 1609 r. jawi się jako cenne źródło, które nie było publikowane, jak i w większym stopniu wykorzystywane w badaniach, bowiem do omawianego inwentarza odwoływał się jedynie Teofil Wojciechowski. Autor ten, co należy podkreślić, wykorzystał wskazany dokument w ograniczonym zakresie¹². Ma on tymczasem duże znaczenie dla dalszych badań, ponieważ dzieje bocheńskiej wspólnoty nie doczekały się jak dotąd swojego opracowania. Przyczyna tkwi w szczupłości bazy źródłowej¹³, nie zachował się bowiem żaden zwarty zespół wytworów kancelarii klasztornej. Pojedyncze wzmianki o historii klasztoru rozproszone są zaś w źródłach proveniencji miejskiej¹⁴ oraz kościelnej (*Acta Officialia*, *Acta Episcopalia*). Nie zachował się ponadto dokument fundacyjny, co implikuje szereg pytań o fundatora, uposażenie i datę powstania klasztoru. Dawna historiografia zakonna wskazywała, że fundatorką bocheńskich

¹ Na co wskazują m.in. spisy i notatki inwentarzowe pochodzące z klasztoru dominikanów krakowskich; Markiewicz A. 2013a, s. 724–725, 734.

² W przypadku inwentarzy i spisów bibliotek dominikańskich literatura przedmiotu jest bogata, zob. m.in. Warda K. 1985; Miławicki M. 2012; Stolarczyk T. 2013; Stolarczyk T. 2016; Zimnoch K. 2020, s. 450–451.

³ Muller W. 1961, s. 101.

⁴ Markiewicz A. 2013a, s. 723–725.

⁵ Markiewicz A. 2013b, s. 78.

⁶ Wólkiewicz E. 2001.

⁷ Inwentarz. 2009, s. 66–73.

⁸ Markiewicz A. 2013a.

⁹ Petrus T.J. 1994a, s. 124–133.

¹⁰ Inwentarz. 1983; Petrus T.J. 1994b; Szymanek A. 1998; Ostrowski J.K. 1995; Krasny P. 2005; Markiewicz A. 2005; Markiewicz A. 2006; Markiewicz A. 2009; Markiewicz A. 2013b.

¹¹ Ciesielska K. 1982, s. 201–226; Kubicki P. 2015; Sitnik A.K. 2014; Sitnik A.K. 2015; Sitnik A.K. 2020a; Sitnik A.K. 2020b.

¹² Wojciechowski T. 2003, s. 59.

¹³ Klasztor był wzmiankowany w publikacjach dotyczących miasta Bochni oraz dominikanów i ich prowincji na ziemiach polskich; zob. Fischer S. 1934; Kiryk F. 1980; Flasz J. 1989; Wojciechowski T. 2003; Kłoczowski J. 2008, s. 18; Krasnowolski B. 2016.

¹⁴ Należy dodać, że zachowane księgi miejskie Bochni są późne, wpisy w najstarszej rozpoczynają się w latach osiemdziesiątych XV w.; Żurek D. 2018, s. 114.

dominikanów była córka Ludwika Węgierskiego — Jadwiga¹⁵. Obecnie na podstawie dokumentu Jana z Brzegu prowincjała polskich dominikanów¹⁶, uznaje się, że zgodę na podjęcie fundacji klasztoru w Bochni wydała królowa Elżbieta Łokietkówna¹⁷. Niejasną kwestią jest również pierwotne usytuowanie klasztoru. Prowadzone badania archeologiczne nie potwierdzają bowiem przyjmowanej dotąd tezy Feliksa Kiryka dotyczącej lokacji miasta, co stwarza trudności ze wskazaniem miejsca, w którym pierwotnie znajdował się klasztor dominikanów. Wedle badacza, w roku 1253, w czasie lokacji miasta rynek został wymierzony w innym miejscu, niż jest współcześnie¹⁸. Dominikanie, zgodnie z tą interpretacją, otrzymaliby tereny na skraju centrum lokacyjnego¹⁹. W nowszych badaniach dominuje pogląd, że w 1253 r. bocheński rynek i miasto wytyczono od razu w miejscu aktualnego rynku, tzw. Rynku Dolnego. Oznaczałoby to, że klasztor od samego początku znajdował się w najbardziej cenionej części miasta. Takie jego usytuowanie przyczyniłoby się do eliminacji działek siedliskowych w centrum rynku. Jan Flasza wskazuje, że w okresie średniowiecza byłoby to zjawisko nietypowe. Badacz, wobec tego sądzi, że pierwsze zabudowania dominikanów nie znajdowały się na terenach przyrynkowych, a ich późniejsze poszerzenie w tej strefie miało charakter wtórny. Bogusław Krasnowolski natomiast uważa, że „fundacja tego zespołu w miejscu działek siedliskowych to wyjątkowo wczesna zapowiedź typowego dla polskich miast zjawiska sakralizacji przestrzeni kosztem własności mieszczańskiej”²⁰. Trudno się z tym zgodzić, gdyż brak przykładów z innych miast o podobnej wielkości, które potwierdzałyby tę tezę, wręcz przeciwnie w Olkuszu, Oświęcimiu, Lelowie, czy Nowym Sączu klasztory usytuowane były poza obrębem bloków przyrynkowych, na obszarze centrum lokacyjnego, przy murach miasta²¹.

Badania nad dziejami wspólnoty bocheńskich dominikanów utrudnia także fakt, że do naszych czasów nie zachowały się zabudowania klasztorne²². Uległy one zniszczeniu w wyniku pożaru z 1751 r., po którym nie podjęto odbudowy klasztoru, a zakonnicy przenieśli się do Jarosławia. Budynek kościoła ostatecznie rozebrano po roku 1777. Z tego też czasu pochodzi plan kościoła, który zachował się na schematycznym rysunku, wg opisu Jana Flaszki świątynia dominikanów była „wolnostojącą budowlą trójnawową z wieżyczką na sygnaturkę; od strony północnej dobudowano po r. 1620 na planie kwadratu i pokryto kopułą kaplicę Matki Bożej Różańcowej”²³. Przeprowadzone badania architektoniczno-archeologiczne wykazały jedynie, że zabudowania dominikanów były wykonane z cegły²⁴.

Publikacja inwentarza wobec wskazanych niejasności wydaje się zasadna, zarówno z perspektywy badań nad bocheńskim klasztorem, jak i szerzej badań nad kulturą materialną klasztorów fundowanych w średnich i małych miastach. Klasztorom w tego typu ośrodkach nie poświęca się większej uwagi, choć to właśnie średnie i małe miasta, w których się znajdowały, stanowiły najliczniejszą kategorię ośrodków miejskich w Rzeczypospolitej doby przedrozbiorowej²⁵.

¹⁵ Bzovius A. 1606, s. 5; Barącz S. 1884, s. 4.

¹⁶ Zbiór. 1938, nr 113, s. 303.

¹⁷ Zob. Zyglewski Z. 2008, s. 365–366; Zyglewski Z. 2009, s. 46.

¹⁸ Zob. Kiryk F. 1980, s. 81–82, 180.

¹⁹ Usytuowanie klasztoru dominikanów w Bochni wedle tezy F. Kiryka nie odbiegałoby od wypracowanego przez ten zakon wzorca. Klasztory dominikanów fundowane były bowiem na terenach, które nie były atrakcyjne, uważano je ponadto za najtańsze w mieście i zamieszkałe przez przedstawicieli uboższych warstw społeczności miejskiej; Wiesiołowski J. 1975, s. 217.

²⁰ Krasnowolski B. 2016, s. 8.

²¹ Zob. Flasza J. 1989, s. 38–39; Krasnowolski B. 2016, s. 8; Materna M. 2018, s. 13, 33.

²² Krasnowolski B. 2016, s. 11.

²³ Flasza J. 1989, s. 39.

²⁴ Krasnowolski B. 2018, s. 54.

²⁵ Bogucka M., Samsonowicz H. 1986, s. 117; Żurek D. 2020, s. 130.

Niniejszy inwentarz powstał najpewniej w związku z zarządzeniem kapituły generalnej w Rzymie z 1608 r. Nakazano wówczas, aby każdy klasztor wyposażony został w szafy lub w skrzynie, w których miały być przechowywane wszelkie wytworzone na potrzeby wspólnoty dokumenty, w tym także inwentarze²⁶. Publikowane źródło nie zawiera informacji o przeorze oraz zakrystianie, za których kadencji powstało. Brak w nim także wzmianek o innych urzędnikach, członkach klasztoru²⁷ czy dobrodziejach wspólnoty. W tego typu źródłach obecność personaliów nie jest jednak normą²⁸. Wiemy jedynie, że w czasie spisania inwentarza przeorem dominikanów był Wincenty Rozerius Szenikowski²⁹. Natomiast nie wiadomo, kto sporządził wykaz sprzętów kościelnych. Zgodnie z obowiązującą praktyką było to zadanie zakrystiana. W znanym mi materiale źródłowym brak informacji o zakonnikach pełniących tę funkcję. Wyjątek stanowi zakrystian o. Hieronim, który został poświadczony na pięć lat przed powstaniem interesującego nas spisu³⁰.

Inwentarz zakrystii bocheńskich dominikanów sporządzano zgodnie z obowiązującym wzorem. Dokument zawiera podstawowe informacje dotyczące liczby poszczególnych elementów oraz stanu ich zachowania. Część przedmiotów została dokładnie opisana, tzn. podano szczegóły dotyczące kolorystyki, materiału i zdobień. Wyposażenie zakrystii zostało przedstawione w uporządkowany sposób, autor pogrupował je na kilka kategorii. Wykaz rozpoczął od przedstawienia sprzętów liturgicznych, które podzielił ze względu na materiał wykonania: srebro, miedź i cynę. Kolejna wyróżniona grupa to szaty liturgiczne: kapy, ornaty, z których wydzielone zostały ornaty dwóch kategorii, tzn. używane w święta i w dni powszednie; dalmatyki, ubiór dla kleryków młodzieńców; dalej wymienione zostały antepedia do głównego i mniejszych ołtarzy; bielizna ołtarzowa oraz księgi kościelne. Autor przekazał ponadto, że w zakrystii znajdowała się nowa szafa, przeznaczona na ornaty, kapy i antepedia.

Starając się ocenić zasobność zakrystii dominikanów bocheńskich należałoby się odwołać do innych zachowanych inwentarzy. Porównanie z dominikanami krakowskimi i opolskimi nie jest jednak metodologicznie uzasadnione, ponieważ dotyczy wspólnot związanych z miastami o większym potencjale gospodarczym, przestrzennym i demograficznym. Czynniki te wyraźnie wpływały na możliwości finansowania miejskich konwentów, bowiem to w dużej mierze wierzni poprzez swoje legaty wzbogacali zakrystię, ofiarując zarówno konkretne przedmioty lub pieniądze na ich zakup lub naprawę³¹. Odwołać możemy się natomiast do inwentarza dominikanów z Łęczycy, ośrodka klasyfikowanego przez badaczy tak samo jak Bochnia jako miasto drugiej kategorii³². Analiza inwentarza zakrystii nie wskazuje na szczególne różnice w wyposażeniu tych wspólnot. Tytułem przykładu dominikanie łęczyczcy posiadali 14 ornatów, 4 srebrne kielichy, 10 antepediów, 4 kapy, 22 obrusy. Inwentarz bocheńskich dominikanów wskazuje na podobne liczby, odnotowano bowiem: 18 ornatów, 4 srebrne kielichy, 8 antepediów, 3 kapy

²⁶ Inwentarze miały być sporządzane w dwóch egzemplarzach, jeden z nich był przechowywany w archiwum klasztorowym, drugi natomiast w archiwum głównym konwentu prowincji lub kontraty; Sanak M. 2019, s. 286.

²⁷ Skład osobowy klasztoru nie jest w pełni znany, zarówno dla początkowego, jak i późniejszego okresu funkcjonowania wspólnoty w Bochni. Znamy jedynie dane liczbowe za rok 1517: 16 zakonników, 1 lektor. (Bzovius A. 1606, s. 102). Na temat przeorów i zakonników, o których zachowały się informacje biograficzne zob. Słownik Biograficzny. [b.r.], nr 68, 634, 1001, 1005, 1025, 1027, 1029, 1173, 1398, 1465, 1599, 1631, 1673, 1742, 2020, 2270, 2372, 2762, 2864, 2865, 2872, 2874, 2878, 2890 (dostęp 30.11.2024); Acta. 1972, s. 30, 39, 50, 64, 72, 158, 209, 239, 270, 280, 281, 297, 303, 304, 320, 344, 366, 386, 430, 480, 549, 595, 687; Akta kapituł prowincji, s. 27, 43; Barącz S. 1884, s. 14; Kłoczowski J. 1953, s. 85.

²⁸ Tego typu informacje możemy odnaleźć np. w inwentarzach dominikanów krakowskich i łęczyckich; Inwentarz. 2009, s. 66–68; Markiewicz A. 2013a.

²⁹ Następcą Wincentego był Dominik Fiol (Fyola 1613–1616); Barącz S. 1884, s. 14.

³⁰ Wojciechowski T. 2003, s. 124.

³¹ Zaremska H. 1997, s. 211.

³² Bogucka M., Samsonowicz H. 1986, s. 115.

i 30 obrusów (małych i wielkich)³³. Dodać także nakaży, że po wstępnej analizie tych dwóch inwentarzy wyposażenie zakrystii kościołów jawi się dość skromnie. Wskazywać może na to instrukcja uzupełniająca ustawy trydenckie, mediolańskiego kardynała Karola Boromeusza, dotycząca budynków i sprzętów kościelnych³⁴. Przykładowo w instrukcji zalecano, aby do liturgii uroczystej sprzęty kościelne takie jak monstrancja czy kielichy były wykonane ze szczerzego złota. W przypadku jednak braku odpowiednich funduszy dopuszczono wykonanie tych przedmiotów ze srebra, pod warunkiem zastosowania złocen w odpowiednich miejscach³⁵. Podobnie sprawa wyglądała np. z antepedium używanym w dni świąteczne, które powinno być wykonane z jedwabiu przetykanego złotem i srebrem. Do codziennego stosowania zalecano natomiast antepedia z jedwabiu lub półjedwabne. W kościołach, w których środki nie pozwalały na zakup drogocennych okryć ołtarza, podczas uroczystej liturgii zezwalano na użycie tych mniej okazałych³⁶. Możemy, wobec tego zaobserwować, że dominikanie bocheńscy stosowali te skromniejsze i mniej kosztowne rozwiązania, posiadali jednak niezbędne wyposażenie do sprawowania liturgii. Wyposażenie to było w miarę możliwości uzupełniane i odnawiane przez zakonników, co potwierdzają fragmenty rejestru.

Publikowane źródło przechowywane jest w Archiwum Polskiej Prowincji dominikanów w Krakowie, w zbiorze³⁷ pod sygnaturą Boch 1/1³⁸. Jest to ośmiostronicowa składka, spisana w języku polskim, mająca format dutki. W edycji wykorzystano instrukcję wydawniczą dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX w., opracowaną przez Kazimierza Lepszego³⁹. Zgodnie z nią pisownia została uwspółcześniona, uzupełnione zostały znaki diakrytyczne, rozwiązane skróty (pozostawiono jednak te najczęściej stosowane: P. Maria, B.V. Maria), usunięto „h” występujące po literze „t” („złothogłowowa” — „złotogłowowa”; „płathow” — „płatow”; „złothem” — „złotem”). W rękopisie brak numeracji stron, dlatego też w edycji nie zastosowano paginacji.

ANEKS ŹRÓDŁOWY

Inventorium bonorum ecclesiae in sacristia conventus Bochnensis pro tunc existentium
descriptum 16 septembris anno domini 1609

Archiwum Prowincji Dominikanów w Krakowie, sygn. Boch 1/1

Srebro

Naprzód monstrancja srebrna pozłocista wszystka, na niej koronka na kształt wieńca z kwiatków i różdżek, różnej barwy kitajek na tobku⁴⁰ srebrnym pozłocistym

Item puszka do chowania ciała Pańskiego srebrna wszystka, a z wierzchu pozłocista

Item krzyż wszytek srebrny do połowicze od wierzchu pozłocisty

Item drugi krzyż srebrny mniejszy

Item pacyfikał w drewnianej oprawie pozłożony

³³ Inwentarz. 2009, s. 66–68.

³⁴ Instrukcja ta była uważana za dopełnienie uchwał soboru trydenckiego. Arcybiskup gnieźnieński Bernard Maciejowski streścił instrukcje Boromeusza w 1607 r. w *Epistola pastoralis*; Krasny P. 2006, s. 122, 124–132; Krasny P., Kurzej M. 2021, s. 20.

³⁵ Krasny P., Kurzej M. 2021, s. 349, 359.

³⁶ Krasny P., Kurzej M. 2021, s. 342.

³⁷ Zbiór ten został mylnie nazwany przez T. Wojciechowskiego „kopiariuszem bocheńskim”; Wojciechowski T. 2003, s. 59.

³⁸ APDKr, sygn. Boch 1/1.

³⁹ Instrukcja. 1953.

Item tuributarz⁴¹ wszytek srebrny
Item łódka srebrna, do niej łyżeczka mosiądzowa
Item kielich starej roboty srebrny z patyną, zupełnie pozłocisty
Item kielich starej roboty srebrny pozłocisty wszytek, do niego patyna srebrna niepozłocista
Item trzeci kielich nowej roboty srebrny zupełnie z patyną pozłocisty
Item czwarty kielich srebrny tylko wewnątrz od wierzchu pozłocista z patyną srebrną niepozłoczystą
Item gałka srebrna pozłocista u szczytu kapy złotogłowej czerwonej

Miedź i cyna

Naprzód na wielki ołtarz mosiądzowych lichtarzów wielkich para
Item na ołtarz za kratami Rozarii⁴² też
Para lichtarzy mosiądzowych trochę mniejszych na drzewie osadzonych
Item na ołtarz Sanctissimi Nominis Iesu para lichtarzów mosiądzowych małych
Item lichtarzyków mosiądzowych małych trzy pary, z których trzecia para bardzo maluchny formy
Item trybularz mosiądzowy i złota łyżeczka cynowa
Item dwa kociołki miedziane do święconej wody, jeden większy a drugi przy zakrystii mniejszy
Item miednica pod antwoszem⁴³ miedziana
Item antwosz cynowy z przykrywką
Item miednica i nalewka cynowa
Item ampułek cynowych 2 parze
Item maluchna miedziczka cynowa
Item flaszka do wina cynowa kwartowa
Item flaszka szklana ze śrubką cynową
Item lampa mosiądzowa z kagańcem
Item trzy dzwonki ręczne miedziane
Item żelazo do pieczenia opłatków
Item żelazko do czynienia hostii
Item żelazko mniejsze do komunikantów
Item kluczyk do cyborium
Item nożyczki do strzyżenia opłatków
Item dwa kielichy cynowe albo kuntrifałowe⁴⁴

Kapy

Pierwsza złotogłowa czerwona i szczytem
Druga biała atlasowa szczytem własnym
Trzecia czarna aksamitna i szyte swoim

Ornaty

Naprzód złotogłowy czerwony
Item pstro biały złotogłowy

⁴⁰ Najprawdopodobniej w znaczeniu: na postawie/tronie.

⁴¹ Trybularz.

⁴² Ołtarz Matki Boskiej Różańcowej powstał przed 1588 r. i został ufundowany przez bractwo o tym samym wezwaniu; Wojciechowski T. 2003, s. 60.

⁴³ Antwosz — „naczynie na wodę będące częścią umywalki”; Elektroniczny słownik. 2004–2025, hasło: handwas (dostęp 30.11.2024).

⁴⁴ Kuntrifałowe, kontryfałowy, kontryfał — „stop metali np. złota, srebra, miedzi podobny kolorem do złota i używany jako jego imitacja”; Słownik Polszczyzny. [b.r.], hasło: kuntrifałowe (dostęp 30.11.2024).

Item adamaszkowy pstro biały
 Item wiśniowy złotogłowy
 Item zielony aksamitny
 Item czerwony adamaszkowy
 Item błękitny aksamitny
 Item dwa czarnych aksamitnych nowo sprawionych
 Te ornaty w nowej szafie wiszą, w której też kapy i z antepedia się chowa zielone a drugie pstrobiałe

Z podniejszych ornatów

Naprzód kamchowy⁴⁵ pstro czerwono biały
 Item dwa białe adamaszkowe
 Item dwa czerwone adamaszkowe
 Item adamaszkowy błękitny
 Item kitajkowy duple błękitny
 Item tureckiego muchażeru⁴⁶ fiołkowy brunatny
 Item aksamitny czarny przetarty
 Item czamletowy⁴⁷ czarny przez wody
 Te wszystkie ornaty tak nowe jako i stare mają własne alby i humerały z płatami z stołami i manipularzami
 Zostają trzy ornaty bez alb stare
 Pierwszy adamaszkowy szary
 Drugi aksamitny czerwono z czarnym pstry
 Trzeci kamchowy żółtawo z błękitnym polem pstry odnowiony
 Stuł osobnych aksamitnych czerwonych przetartych jaśniejszych dwie
 Item trzecia czerwonego ciemnego aksamitu
 Item brunatna albo błękitna adamaszków
 Item atlasowa błękitna
 Item żółta wzorzystego atlasu

Dalmatyki

Pierwsza para srebrnogłowych białych
 Item druga para adamaszkowych białych
 Item trzecia czerwonych aksamitnych
 Item czwarta czerwonych kamchowych
 Item piąta czarnych aksamitnych
 Szerzynka⁴⁸ jedna atlasowa czerwona ze złotem

Antepedia

Pierwsze aksamitne zielone do wielkiego ołtarza
 Item pstrobiałe adamaszkowe
 Item skórzane pozłociste wzorowane

⁴⁵ Kamcha — „tkanina brokatowa lansowana metalowymi nićmi i barwą, jedwabną przędzą, wyrabiana głównie w Turcji i sprowadzona do Polski w XV–XVII w.”; Turnau I. 1999, s. 78.

⁴⁶ Cienka i tania tkanina z wełny czesankowej o splocie płóciennym importowana do Polski od XVI w. (z arab. muchaĵjer), Słownik Polszczyzny. [b.r.], hasło: muchaĵjer (dostęp 30.11.2024).

⁴⁷ Czamlet, kamlot — „cienka, rzadka tkanina z szorstkiej wełny czesankowej gorszego gatunku, tkana spłotem płóciennym”; Turnau I. 1999, s. 79.

⁴⁸ Szerzynka — „szeroki, kwadratowy kawałek tkaniny, zawieszany jako ozdoba”; Słownik. 1966, s. 1086.

Item białe tawciane z blaszką srebrną
 Item czerwone kamchowe
 Item brunatne muchażeru Tureckiego
 Item czarne aksamitne nowe
 Item szare adamaszkowe
 Item malusienkie zielone pod monstrancją

Do mniejszych ołtarzy
 Przed Rozarium proczelowe [?] ⁴⁹ białoczerwone
 Item białe wzorzystego atlasu
 Item skórzane pozłociste wzorowane
 Item siadczane białe
 Item herbowe na białej blaszce
 Item czarne adamaszkowe
 Do ołtarza S. Sebastiana czerwone wzoru drobnego adamaszkowe nowe
 Item do drugich ołtarzów szare adamaszkowe
 Item czworo kamchowych czerwonych
 Item aksamitne czerwone
 Item szare aksamitne
 Item błękitne kamchowe
 Opon ⁵⁰ do objania ścian 2 parze z kitajki szary
 Item dwie części aksamitu na tafle czerwonej żółtej i zielony maści
 Item cztery sztuczki aksamitu starego
 Item sztuka czamletu czarnego uszytego na kształt antepedium
 Item sztuczka atlasu czarnego przetartego

Ubiór dla kleryków młodzieńców

Naprzód trzy alby z płatami czerwonej wzorzysty kamchy
 Czwarta alba z płatem żółtej kamchy wzorzysty
 Item dla diakona i subdiakona dwie albie z białymi płatami
 Item trzy alby przez płatów
 Item humerałów nawiotszałych bez płatów 10 są niektóre jeszcze niezłe
 Item płatów do humerałów para czerwonych złotogłowowych
 Item druga para także czerwonych złotogłowowych, z których na jednym są pontale szadzone
 a na drugim kustodia w środku z pereł i pontalów przyszyta
 Item trzecia para złotogłowowa na żółtym dwie
 Item czwarta para staroświeckiej roboty z osobami perłami ozdobionych, jeden na dwie złotogłowym tkanym, a drugi na aksamicie czerwonym
 Item piąta para czarnego aksamitu wzorzystego
 Item z białego adamaszku staroświeckiej roboty, na którym obraz P. Marii już też nakażony
 komży wielkich para
 Item średnich 2 parze, mniejszych para

Obrusy

Naprzód na wielki ołtarz rąbkowy z listwami na srebrnej siatce różnymi jedwabiami wyszytymi obrus

⁴⁹ Proczelowe — lekcja niepewna; możliwe, że chodzi o prunelowe, od *prunela*, wyrazu oznaczającego cienką mocną jedwabną tkaninę; Turnau I. 1999, s. 148.

⁵⁰ Zgodnie z informacją zawartą w instrukcjach Karola Boromeusza służyły do ozdoby kościoła, były wykonane ze skóry lub wełny, zdobione wizerunkami świętych i scenami religijnymi; Krasny P., Kurzej M. 2021, s. 356.

Item drugi obrus rąbkowy z listwami dziurkowanymi białej roboty

Item dwa płótna lnianego także z dziurowymi listwami

Item obrusów z cwelichu z listwami wzorzystymi staroświeckiej roboty na różne ołtarze 13

Item na mniejsze ołtarze z obrusów rąbkowych z listwami dziurkowanymi białej roboty, między niemi jest jeden bez listew tylko z koronkami

Z tychże obrusów jest jeden najkosztowniejszy do ołtarza Rozarii, w którym listwy złotymi niemi przeszzywano.

Item płótna lnianego na mniejsze także ołtarze obrusów dwa z listwami dziurkowanymi

Item obrus rąbkowy z listwami czerwonymi jedwabiem przeszity

In summa obrusów wszystkich tak małych jako i wielkich 30

Malusieńkich obrusów do ubierania sedes pod monstrancją 2 z listewkami jedwabnymi

Ręczników wielkich 10

Trzy rąbkowe cztery siateczne z cwelichu pstrego, z płótna lnianego, z nich jeden cwelichu białego

Ręczników małych do ołtarza 13

Z listewkami 4 z koronkami 4 jeden z czarnym wyszywaniem, dwa z listewkami czerwonego jedwabiu z listewkami białymi

Fartuszków do obwijania kijów przed wielki ołtarz 3 pary 2 parze z krzyżykami czerwonych tkanek a trzecia z listewkami dziurkowanymi.

Item fartuchów do pasji na kościelny środek 4 i piąty z forbotami⁵¹ wielkimi

Item [.....]⁵² na obraz Panny Maryi wśród kościoła na tram⁵³

Item tafta na obraz P. Mari

Item namiotek do tegoż obrazu tawciany

Item siatka niewielka na której aniołkowie dwa i P. Maria, różnymi jedwabiami wyrobiona

Chustki na ołtarze

Z czerwonym szyciem 4

Z czarnym szyciem 3

Z białym szyciem 4

Item jedna z czerwonymi tkaneczkami, na który krzyżyk z takich ze tkaneczek w środku

Fenały⁵⁴

Z zielone kitajki

Drugi z samym białym tafty

Trzeci z białej tafty srebrną nicią przeplatany

Czwarty z białej tafty, złotem i srebrnymi niciami tkany

Piąty szary srebrną nicią przeplatany

Szósty szary ze wzorami na kształt listewek brunatnego jedwabiu

Siódmy biały z cieniuchnego płótna

Item dwie sztuczce na dwa fenałki, żółte

Item z grubszy materii dwa fenały do przykrywania pulpitka, jeden z pstrej bałwełnianki paskowany a drugi też z pstrejmaterii w kostki robiony

⁵¹ Forboty — koronki lub frędzle; Słownik. 1959, s. 929.

⁵² Miejsce nieczytelne.

⁵³ Tram — „dolna belka pełnego wiązania dachowego, na której spoczywają słupy podtrzymujące konstrukcję dachu”; Słownik. 1967, s. 224.

⁵⁴ Fenał — długa, cienka, jedwabna tkanina służąca do zasłaniania monstrancji lub puszki na komunikan-ty. Słownik. 1871, s. 46–47.

Item jeden siadkowy fęnał dziurkowy blaszkami na kształt gwiazd ozdobiony z białej i żółtej maści

Bursy do kielichów

Zielona złotogłowowa
Dwie białych złotogłowowych
Trzecia biała atlasowa z napisem
Zielona atlasowa nowa
Trzy czarne jedna wzorzystego aksamitu
druga z gładkiego trzecia z adamaszku
Item jedna błękitna złotogłowowa
Do wszystkich są korporały⁵⁵ i jeszcze dwa na zwyż

Kustodie⁵⁶

1 złotogłowu czerwonego druga atlasu czerwonego, trzecia atlasu czerwonego z perłami z atlasu zielonego⁵⁷ szósta złotogłowu białego siódma srebrnogłowa [...] ⁵⁸
ósma atlasu białego, dziewiąta atlasu białego ciemnego, 10 kanawczowa⁵⁹ czarna, 11 adamaszkowa czarna 12 siatki czerwony
Item z białych płócienek wzorzystych i niewzorzystych 4
Dwie czerwonych bursz z atlasu a trzecia też z wiśniowego atlasu

Puryfikatory⁶⁰ 36

Wela na kielichy

Naprzód zielonych 4 na siatce jedwabny wyszywaniem różnych jedwabów,
Z blaszką srebrną dwoje 3 kitajki zielony
Trzecie z tafty zielony czwarte, w której są nici złote
Item czerwonych troje z siatki dwoje z których pod jednym jest kitajka czerwona
Trzecia kitaczane czerwone,
Item białych siadczanych troje z kitajki
biały czwarte z bawełnionki z żółtymi i błękitnymi wzorami piąte
Item dwie chusteczki białe z wyszywaniem
Złociste na wela obroczone,

Item błękitne jedno z kitajki
Item brunatne jedno z kitajki
Item czarnych dwoje tawcianych
Item rozmaitem jedwabiem przeplatane nowe

Obrazów drewnianych które się zwykły na ołtarz wystawiać 4 B.V. Marię 2
S. Hieronima trzeci, Trium Regum czwarty
Piąty obraz wielki Najświętszej Panny Marii

⁵⁵ Braun J. 1912, s. 233–239.

⁵⁶ Kustodia — „zamykane naczynie metal., przeznaczone do przechowywania wielkiej hostii, gdy nie znajduje się ona w monstrancji”; Słownik. 1993, s. 222.

⁵⁷ Brak opisu czwartej kustodii, wyraz „piąta” został w tekście przekreślony.

⁵⁸ Fragment wytarty.

⁵⁹ Kanawacza, kanafac — tkanina jedwabna, bawełniana lub lniana w prążki; Turnau I. 1999, s. 79–80.

⁶⁰ „Puryfikaterz — prostokątny, kawałek białego płótna, złożony kilkakrotnie, używany w Kościele rzymsko-katolickim od XII w. do wycierania kielicha podczas obrzędów liturgicznych; czasem obszyty koronką z haftowanym znakiem krzyża pośrodku”; Słownik. 2003, s. 338.

Obraz rezurekcyi,

Pasji trzy obrazy rzeżanych jedną której do procesji używają, druga na ołtarzu Rozarii, trzecia w Nominis Iesu

Item dwa obrazy na płótnie malowane S. Hiacintha.

Księgi Kościelne

Mszałów nostri ordinis tak starych jako i niedawno drukowanych 5

Item świecki mszał 1

Item adgenda⁶¹ jedna

Item graduał pergaminowy 1 nostri Ordinis

Item graduał papierowy świecki

Item commanał sanctorum⁶² nieszporny na papierze pisany

[.....]⁶³ invitoriorum⁶⁴ papierowa w skórze czerwony

Psalterium chorale w niewielki oprawie ordinis i z nutami

Psałterz świecki in folio papierowy

Dwa diurnaty⁶⁵ in octavo

Psałterzyk mały in octavo bez nut Martyrologium

Processionarium Ordinis

Officia Patronorum Poloniae

Pasionale świeckie z nutami na papierze in octavo

Skrzynia okowana w zakrystii

Chorągwi dwie parze jedna para adamaszku zielonego, druga para z czamletu

Szczotka szatna

Welum z zielonej kitajki, które noszą w procesji nad monstrancją

BIBLIOGRAFIA

Źródła archiwalne

APDKr [Archiwum Prowincji Dominikanów w Krakowie], sygn. Boch 1/1; Akta kapituł prowincji i kongregacji Zakonu Kaznodziejskiego działających na obszarze Polski w jej historycznych granicach] (1603–1700), 2, Acta Capitulum Provinciae Poloniae Ordinis Praedicatorum. (maszynopis)

Źródła i opracowania publikowane

Actam. 1972. *Acta Capitulum Provinciae Poloniae Ordinis Praedicatorum*, 1, red. R. Madura, Rzym.

Barącz Sadok. 1884. *Archiwum WW. OO. Dominikanów w Jarosławiu*, Lwów.

Bogucka Maria, Samsonowicz Henryk. 1986. *Dzieje miasta i mieszczaństwa w Polsce przedrozbiorowej*, Wrocław.

Braun Joseph. 1912. *Handbuch Der Paramentik*. Freiburg.

⁶¹ Agenda — księga liturgiczna (do 1631 r.) zawierająca przepisy i formuły modlitw przy sporządzaniu sakramentów i sakramentaliów oraz przy procesjach; Urban W. 1995, kol. 172.

⁶² „Commune Sanctorum, tak się nazywa część Mszału i Brewijarza, mieszcząca w sobie msze lub pacierze o świętych w ogólności. Najczęściej też ztamtąd bierze się Msza św. albo pacierze kapłańskie stosowne, podkładając modlitwę, lekcje o świętym i to, co w miejscu *Proprium Sanctorum* się znajduje”; Encyklopedia. 1880, s. 479.

⁶³ Wyraz nieczytelny; prawdopodobnie składa się z sześciu do dziewięciu liter.

⁶⁴ Invitorium — modlitwa rozpoczynająca liturgię godzin w danym dniu.

⁶⁵ Diurna — modlitewnik, część brewiarza; Słownik. 1959, s. 135.

- Bzovius Abraham. 1606. *Propago D. HyacinthiThavmatvrgi Poloni, Seu De rebus praeclarègestis in Prouincia Poloniae Ordinis Praedicatorum. Commentariivs. F. Abraham Bzovii Sacrae Theologiae Magistri, Ord. Praedic, Venetia.*
- Ciesielska Karola. 1982. *Inwentarze kościoła Najświętszej Marii Panny i klasztoru Bernardynów w Toruniu z lat 1678–1821*, „Zapiski Historyczne”, 47, 4, s. 201–226.
- Encyklopedia. 1880. *Encyklopedia Kościelna, podług teologicznej encyklopedji Wetzer’a i Weltego, z licznymi jej dopełnieniami*, 3, Warszawa.
- Fischer Stanisław. 1934. *Kazimierz Wielki. Jego stosunek do Bochni i Bocheńszczyzny*, Bochnia.
- Flasza Jan. 1989. *Rynek bocheński. Szkice o dziejach i zabytkach*, Bochnia.
- Instrukcja. 1953. *Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku*, oprac. K. Lepszy, Wrocław.
- Inwentarz. 1983. *Inwentarze kościoła św. Mikołaja i klasztoru dominikanów w Toruniu z lat 1817 i 1831*, oprac. K. Ciesielska, „Zapiski Historyczne”, 48, 3, s. 185–199.
- Inwentarz. 2009. *Inwentarz aparatów i klejnotów konwentu łączyckiego Zakonu Kaznodziejów św. Dominika 1612*, [w:] *Copiarium privilegiorum et aliorum documentorum Conventus Lanciensis Ordinis Praedicatorum 1387–1616*, oprac. T. Stolarczyk, Łęczycza, s. 66–73.
- Kiryk Feliks. 1980. *Bochnia do połowy XVII wieku*, [w:] *Bochnia. Dzieje miasta i regionu*, red. F. Kiryk, Z. Ruty, Kraków.
- Kłoczowski Jerzy. 1953. *Reforma polskiej prowincji dominikańskiej w XV–XVI w.*, „Roczniki Humanistyczne”, 4, 4, s. 45–92.
- Kłoczowski Jerzy. 2008. *Polska prowincja dominikańska w średniowieczu i Rzeczypospolitej Obojga (Wielu) Narodów*, Poznań.
- Krasnowolski Bogusław. 2016. *Lokacja miasta i wójtostwa (1253). Próba nowej interpretacji lokacyjnego układu urbanistycznego*, [w:] *Atlas Historycznych miast Polskich*, 5, Małopolska, 4, Bochnia, red. Z. Noga, Toruń–Kraków, s. 6–8.
- Krasnowolski Bogusław. 2018. *Bochnia średniowieczna. Interpretacja układu urbanistycznego i jego przekształceń*, [w:] *Varia Historiae. Wybrane aspekty z dziejów i kultury średniowiecza*, red. J. Flasza, K. Polek, Bochnia, s. 37–57.
- Krasny Piotr. 2005. *Kościół p.w. Wniebowzięcia Najśw. Panny Marii Podwyższenia Krzyża św. oraz klasztor OO. Dominikanów wraz z założeniem pielgrzymkowym w Podkamieniu*, [w:] *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej*, 13, Kraków, s. 123–192.
- Krasny Piotr. 2006. *Epistolapastoralis biskupa Bernarda Maciejowskiego z roku 1601. Zapomniany dokument recepcji potrydenckich zasad kształtowania sztuki sakralnej w Polsce*, „Modus. Prace z Historii Sztuki”, 7, s. 119–148.
- Krasny Piotr, Kurzej Michał. 2021. *Mediolańskie instrukcje o budynkach i sprzętach kościelnych wydane na polecenie Karola Boromeusza i ich recepcja w kościele katolickim*, Kraków.
- Kubicki Rafał. 2015. *Inwentarz klasztoru i kościoła bernardynów w Toruniu z 1817 r.*, „Hereditas Monasteriorum”, 6, s. 427–448.
- Markiewicz Anna. 2005. *Kościół i klasztor oo. Dominikanów w Lachowcach w świetle wizytacji prowincji ruskiej św. Jacka z 1708 roku*, „Nasza Przyszłość”, 104, s. 111–128.
- Markiewicz Anna. 2006. *Inwentarz kościoła i klasztoru oo. Dominikanów w Rakowie z lat 1708–1709*, „Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie”, 51, s. 117–130.
- Markiewicz Anna. 2009. *Kościół i klasztor OO. Dominikanów w Brodach w świetle osiemnastowiecznych inwentarzy*, [w:] *Dominikanie na ziemiach Rzeczypospolitej w epoce nowożytnej*, red. A. Markiewicz, M. Miławicki, Kraków, s. 227–255.
- Markiewicz Anna. 2013a. *Aniołków dwa srebrnych i ornat ze złota szyty. Inwentarz zakrystii kościoła Dominikanów w Krakowie z 1653 r.*, [w:] *Sztuka w kręgu krakowskich dominikanów*, red. A. Markiewicz, M. Szyma, M. Walczak, Kraków, s. 723–773.

- Markiewicz Anna. 2013b. *Osiemnastowieczne inwentarze jako źródło do dziejów klasztorów prowincji ruskiej dominikanów*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, 61, 1, s. 75–84.
- Materna Marek. 2018. *Stillusy — garnki — warzelnie. Podsumowanie dotychczasowych badań archeologicznych na terenie Bochni*, [w:] *Varia Historiae. Wybrane aspekty z dziejów i kultury średniowiecza*, red. J. Flaszka, K. Polek, Bochnia, s. 13–36.
- Miławicki Marek. 2012. *Inwentarze i spisy bibliotek klasztorów dominikańskich skasowanych w guberniach zachodnich Cesarstwa Rosyjskiego w XIX w. Stan źródeł i miejsca ich przechowywania*, „Hereditas Monasteriorum”, 1, s. 141–172.
- Muller Wiesław. 1961. *Kopiarusze konwentów dominikańskich w Archiwum OO. Dominikanów w Krakowie*, „Sprawozdania z czynności wydawniczej i posiedzeń naukowych KUL”, 11, s. 98–101.
- Ostrowski Jan K. 1995. *Inwentarz kościoła i klasztoru Dominikanów w Jaworowie z r. 1708*, [w:] *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej*, cz. 1, 3, Kraków, s. 91–93.
- Petrus T. Jerzy. 1994a. *Inwentarz wyposażenia kościoła Dominikanów w Żółkwi z r. 1698*, [w:] *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej*, cz. 1, 2, Kraków s. 124–133.
- Petrus. T. Jerzy. 1994b. *Inwentarz wyposażenia kościoła Dominikanek w Żółkwi z lat 1708–1710*, [w:] *Materiały do dziejów sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej*, cz. 1, 2, Kraków, s. 172–174.
- Sanak Marcin. 2019. „Skarbiec przemożny drogich pamiątek”. *Archiwum Polskiej Prowincji dominikanów w Krakowie*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 111, s. 281–329.
- Słownik. 1959. *Słownik języka polskiego*, red. W. Doroszewski, 2, Warszawa.
- Słownik. 1966. *Słownik języka polskiego*, red. W. Doroszewski, 8, Warszawa.
- Słownik. 1967. *Słownik języka polskiego*, red. W. Doroszewski, 9, Warszawa.
- Słownik. 1993. *Słownik terminologiczny sztuk pięknych*, red. K. Kubalska-Sulkiewicz, M. Bielska-Łach, A. Manteuffel-Szarota, Warszawa.
- Słownik. 1871. *Słownik obrzędowy ułożony podług najlepszych źródeł przez X.S.S. D.*, Wilno.
- Sitnik Aleksander Krzysztof. 2014. *Inwentarze klasztoru i kościoła klasztornego bernardynów w Brzeżanach z lat 1781–1848*, „Hereditas Monasteriorum”, 5, s. 383–414.
- Sitnik Aleksander Krzysztof. 2015. *Inwentarze klasztoru i kościoła bernardynów we Lwowie z czwartej ćwierci XVIII w.*, „Hereditas Monasteriorum”, 7, s. 351–433.
- Sitnik Aleksander Krzysztof. 2020a. *Inwentarz kościoła i klasztoru oo. Bernardynów w Sokalu z 1833 roku*, „Modus prace z historii sztuki”, 20, s. 181–213.
- Sitnik Aleksander Krzysztof. 2020b. *Wybrane inwentarze bernardyńskich kościołów i klasztorów repatriowanych z XVIII i XIX wieku*, Kalwaria Zebrzydowska.
- Stolarczyk, Tomasz. 2013. *Książka i biblioteka w życiu średniowiecznych i staropolskich konwentów dominikańskich na przykładzie klasztorów środkowopolskich w świetle inwentarzy bibliotecznych*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 100, s. 341–354.
- Stolarczyk Tomasz. 2016. *Siedemnastowieczne inwentarze biblioteczne klasztorów dominikańskich w Gidlach, Łęczycy, Łowiczu, Piotrkowie Trybunalskim i Sieradzu*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 106, s. 219–279.
- Szymanek Andrzej. 1998. *Klasztor oo. Dominikanów w Wysokim Kole i jego inwentarz z lat 1742–1744*, [w:] *Kościół katolicki w regionie radomskim (XV–XX w.)*, red. S. Piątkowski, Radom, s. 93–115.
- Turnau Irena. 1999. *Słownik ubiorów: tkaniny, wyroby pozatkackie, skóry, broń i klejnoty oraz barwy znane w Polsce od średniowiecza do początku XIX w.*, Warszawa.
- Urban Wacław. 1995. *Agendy Katolickie Polskie*, [w:] *Encyklopedia Katolicka*, 1, Lublin.
- Warda Kazimierz. 1985. *Inwentarze bibliotek klasztornych jako źródło do dziejów książki polskiej w XIX w.*, „Studia o Książce”, 15, s. 115–123.

- Wiesiołowski Jacek. 1975. *Dominikanie w miastach wielkopolskich w okresie średniowiecza*, [w:] *Studia nad historią dominikanów w Polsce 1222–1972*, 1, red. J. Wiesiołowski, Warszawa, s. 99–215.
- Wojciechowski Teofil. 2003. *Kościelne dzieje Bochni w czasach staropolskich*, Tuchów.
- Wólkiewicz Ewa. 2001. *Inwentarz konwentu dominikanów w Opolu z 1609 roku. Clenodia, apparamenta et suppellex*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego”, 21, s. 375–382.
- Zaremska Hanna. 1997. *Miasto: struktury społeczne i styl życia*, [w:] *Kultura Polski średniowiecznej XIV–XV w.*, red. B. Geremek, Warszawa, s. 189–238.
- Zbiór. 1938. *Zbiór formuł Zakonu Dominikańskiego Prowincji Polskiej z lat 1338–1411*, wyd. J. Fijałek, J. Woroniecki, „Archiwum Komisji Historycznej”, 12, 2.
- Zimnoch Katarzyna. 2020. *Księgozbiór klasztoru dominikańskiego w Krasnymborze w XVIII wieku*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 113, s. 449–468.
- Zyglewski Zbigniew. 2008. *Królowie polscy w modlitwie średniowiecznych dominikanów*, [w:] *Święty Jacek i dziedzictwo dominikańskie*, red. E. Matei, A. Pobóg-Lenartowicz, M. Rowińska-Szczepaniak, Opole, s. 363–377.
- Zyglewski Zbigniew. 2009. *Monarchia a klasztor w Polsce późnego średniowiecza*, Bydgoszcz.
- Żurek Dorota. 2018. *Socjotopografia małego miasta w późnośredniowiecznej Polsce. Nowe tendencje i kierunki badawcze*, [w:] *Varia Historiae. Wybrane aspekty z dziejów i kultury średniowiecza*, red. J. Flaszka, K. Polek, Bochnia, s. 97–121.
- Żurek Dorota. 2020. *Zapomniana fundacja królewska. Klasztor augustianów w Olkuszu (1375–1572)*, [w:] *Jagiellonowie i ich świat. Polityka kościelna i praktyki religijne Jagiellonów*, red. B. Czwojdrak, J. Sperka, P. Węcowski, Kraków, s. 125–136.

Netografia

- Elektroniczny słownik. 2004–2025. *Elektroniczny słownik języka polskiego XVII i XVIII wieku*, red. W. Gruszczyński, https://sxvii.pl/index.php?strona=haslo&id_hasla=
- Słownik Biograficzny. [b.r.]. *Słownik Biograficzny Polskich Mendykantów w Średniowieczu*, 1: *Dominikanie. Baza danych*, <https://sop.dominikanie.pl/>
- Słownik Polszczyzny. [b.r.]. *Internetowy Słownik Polszczyzny XVI wieku*, <https://spxvi.edu.pl/index/haslo/67747>